

Azərbaycanın nümunəvi evsahibliyi

Kvame Frimpong SEKYERE: **"Global Şimal maliyyələşməni artırmağa razılaşarsa, biz bu problemin öhdəsindən gələ bilərik"**

"Biz Qanada idarəetmə təcrübələri üzərində işləyirik. Ölkəmizdə meşələri qorumağa çalışırıq. Eyni zamanda aparılan tədqiqatları paylaşmaq və ya lazımı orqanlara çatdırmaq üçün platforma yaradırıq".

Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında Qananın AbibiNsroma Fondunun nümayəndəsi Kvame Frimpong Sekyere deyib. İqlim dəyişikliyinə ən çox Cənuba təsir etdiyini vurğulayan COP29-un iştirakçısı buna görə də maliyyənin əsasən Cənuba ayrılmasının vacibliyini diqqətə çatdırıb. "Global Şimal maliyyələşməni artırmağa razılaşarsa, biz bu problemin öhdəsindən gələ bilərik", - deyir o əlavə edib. Frimpong Sekyere bildirib ki, Qanadakı fəaliyyətləri əsasən icma inkişafına həsr olunub.

Vanjiru MUIRURI: **"Ürək dili ən güclü ünsiyyət vasitəsidir, mən bunu COP29-da hiss etdim"**

"COP29 konfransı gələcək nəsillərin hüquq və rifahına diqqət yetirən qərarların qəbul olunmasında zəruridir. Sağlamlıq və ətraf mühitlə bağlı, xüsusilə də uşaqlar və yerli icmaların hüquqlarını qorumağa yönəlmis layihələr üzərində çalışıram. Biz qərarları qəbul edərkən yalnız indiki dövrü deyil, gələcəyi də nəzərə almalıyıq. Gələcək nəsillərin rifahı bu qərarların əsas hədəfi olmalıdır. Bu gün Dünya Uşaqlar Günüdür və uşaqların səslərini eşdirməsinə, onların gələcəklərini təmin etmək üçün tədbirlər görülməsini arzulayıram".

Bu fikirləri COP29 çərçivəsində Keniyadan ölkəmizə gələn nümayəndə Vanjiru Muiruri söyləyib. O, iqlim dəyişikliyindən ən çox təsirlənən ölkələrin təmsilçisi kimi, bərabər imkanların təmin edilməsinin vacibliyini qeyd edib: "Keniyada emissiya az olsa da, iqlim dəyişikliyinə təsirlərdən ciddi əziyyət çəkir. İtki və zərər məsələlərində səhvlərin harada baş verdiyini müəyyən etmək və təsir altında olan icmalarla birgə işləmək çox mühümdür".

O, COP29 çərçivəsində Səhrələşmə və Biomüxtəliflik konvensiyalarının iclaslarını izləyib və gələcəkdə daha geniş müzakirələrdə iştirak etmək arzusunun ifadəsini etdi. Muiruri təşkilatçılıq və Azərbaycan xalqı haqqında təəssürlərini bölüşüb. O, COP29-un yüksək səviyyədə təşkil olunduğunu vurğulayaraq, burada məsələlərin rahatlıqla keçilə biləcəyini xüsusi qeyd edib: "Dubayda keçirilən tədbirdə "yaşıl zona" ilə "mavi zona" arasında məsafə çox böyük olduğundan həm yorucu, həm də çəşnliq yarada bilərdi. Amma Bakıda hər şey çox rahat və olqatandır".

Azərbaycan xalqının mehribanlığını yüksək qiymətləndirən nümayəndə dilə anlaşıma çətinliklərinin səmimi münasibətlə aradan qaldırıldığını vurğulayıb: "Ürək dili ən güclü ünsiyyət vasitəsidir, bunu burada hiss etdim".

Muiruri tədbirdə fərqli pavilyonlarda az iştirak etdiyini qeyd etsə də, Uşaq və Gənclər zonasının təşkilini çox bəyəndiyini bildirib: "Bu sahədə mühüm işlər görülür. Çad, Çili, hətta Avstraliya kimi ölkələrin pavilyonları da diqqətəlayiqdir və faydalı müzakirələrə imkan yaradır".

Keniyalı nümayəndə COP29-un iqlim məsələlərinin ədalətli həllində əhəmiyyətli bir platforma olduğunu vurğulayıb və gələcəkdə qlobal əməkdaşlığın gücləndirilməsinə ümid etdiyini bildirib.

Lukas MARX: **"COP29-un razılaşmaların əldə ediləcəyi bir konfrans olacağını düşünürəm"**

"Bizim burada olmağımızın əsas səbəbi iqlim dəyişikliyi. COP29-da iqlim dəyişikliyinə təsirini məruz qalan ətraf mühitin xilasını üçün yollar axtarırlar".

Bu sözləri ABŞ-nin Vuds Hol Okeanoqrafiya İnstitutunun tədqiqatçısı Lukas Marx deyib.

Tədqiqatçı COP29-da aparılan müzakirələr haqqında da danışıb: "İqlim dəyişikliyi ətraf mühitlə yanaşı, icmalara, əsasən də dəniz səviyyəsinə olduqca mənfi təsir göstərir. Qlobal istiləşmə biomüxtəlifliyin dəyişməsinə səbəb olur. Ümid edirəm ki, danışıqlardan çox konkret addımlar olacaq. COP29-un razılaşmaların əldə ediləcəyi bir konfrans olacağını düşünürəm".

Amerikalı iştirakçı Bakıya ilk səfəri olduğunu bildirirəkdən qeyd edib ki, COP29-da təşkilatçılıq yüksək səviyyədədir.

İrebe UMUSANGVA: **"Ümid edirəm ki, inkişaf etmiş ölkələr maliyyə baxımından bizə yardım edəcəklər"**

"COP29-da iqlim maliyyəsi məsələsi müzakirə olunur. Mən Ruandada iqlim maliyyəsi sahəsində çalışıram və bildirmək istəyirəm ki, Ruanda iqlim dəyişikliyinə həssas ölkədir".

Bu fikirləri COP29-un ruandalı iştirakçısı İrebe Umusangva deyib. "Ruanda iqlim dəyişikliyinə təsirlərini hiss edən ölkələrdəndir. Ümid edirəm ki, inkişaf etmiş ölkələr maliyyə baxımından bizə yardım edəcəklər. Bu, ölkəmiz üçün çox vacibdir. Bizim iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə aparmağımız üçün kifayət qədər maliyyə vəsaitimiz yoxdur. Ölkəmizdə iqlim dəyişikliyi səbəbindən az yağış yağır. Yağış yağanda isə o qədər güclü olur ki, daşqınlar və torpaq sürüşmələri baş verir".

Torpaq sürüşmələri nəticəsində keçən il 126 insan həyatını itirib. Kənd təsərrüfatı məhv olub, insanların evləri dağılıb", - deyir o qeyd edib.

O, COP29-un iştirak etdiyi ikinci COP tədbiri olduğunu bildirib: "Azərbaycan çox xoşuma gəldi. Buranın insanları mehriban, şəhəriniz isə gözəldir".

Adjoa Aciia KESSE-SAM: **"COP29-da iştirakdan olduqca məmnunam"**

"Mən Azərbaycanda keçirilən COP29-da iştirakımdan olduqca məmnunam. İqlim maliyyəsi haqqında danışarkən verilən vədlərin əməl olunmasını gözləyirəm. Xüsusilə kənd yerlərində, yerli icmalarda və həssas icmalarda qadınları maliyyələşdirmək üçün maliyyə olmalıdır".

Bunu Qanadan olan ictimai fəal xanım Adjoa Aciia Kesse-Sam bildirib. Qanalı iştirakçı qeyd edib ki, ölkəsində insanlar yanacaq kimi odundan istifadə edirlər.

"Çünki yanacaqdan istifadə zamanı bir çoxunun səhhətində problem yaranıb. Bu iqlim dəyişikliyinə təsirdir. COP29-da iqlim maliyyəsi barəsində müzakirə aparılarkən danışıqlar aparın şəxslər, maraqlı tərəflərin razılığa gəlməsini gözləyirəm. Mən eyni zamanda həbsxanalarımızdakı məhbusların müdafiəsi ilə məşğulam. Məhbuslar iqlim dəyişikliyinə yaratdığı yoxsulluqdan əziyyət çəkirlər və buna görə də yaxşı qidalana bilmirlər", - deyir qanalı ictimai fəal vurğulayıb.

San YANQ: **"COP29-da iştirakımın əsas məqsədi təcrübə toplamaq və öyrənməkdir"**

"COP29 konfransında iştirakımın əsas məqsədi burada müzakirə olunan mövzularla yaxından tanış olmaq, təcrübə toplamaq və öyrənməkdir. Şirkətimizin nümayəndə heyəti ilə birlikdə tədbirə qatılmışıq. Konfransın təşkilatçı məsələləri yüksək səviyyədədir və bunun tədqiqatçı olduqunu düşünürəm. Tədbirin əsas müzakirə mövzusu enerji ilə bağlıdır və bu sahədə qəbul olunaçaq mühüm qərarlar mənim üçün böyük maraq kəsb edir".

Bu fikirləri COP29-da iştirak üçün Çindən ölkəmizə gələn nümayəndə Şan Yanq bildirib. İlk dəfə belə bir beynəlxalq konfransda iştirak etdiyini vurğulayan Şan Yanq öz təəssüratlarını bu sözlərlə ifadə edib: "Bu, mənim Asiyaya ilk səfərimdir. Azərbaycan çox gözəl və təsirli bir ölkədir. Ölkənin zəngin mədəniyyətini və gözəlliklərini yaxından tanımaq istəyirəm".

Şan Yanq eyni zamanda qlobal iqlim dəyişikliyinə dair fikirlərini də bölüşürək əlavə edib: "Hesab edirəm ki, hazırda ən prioritet məsələlərdən biri elektrik avtomobillərinin geniş şəkildə tətbiq olunmasıdır. Qazla işləyən avtomobillərin daha ekoloji təmiz nəqliyyat vasitələri ilə əvəz edilməsi həm iqtisadi inkişaf üçün, həm də ətraf mühitin qorunması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır".

Azərbaycanın nümunəvi evsahibliyi

Dahi Musabeh DAHI: "COP29-da şüşədən günəş panelləri kimi istifadə etməyi öyrəndik"

"COP29-da gördüyümüz ən vacib layihələrdən biri şüşədən günəş panelləri kimi istifadə etməkdir".

Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən gələn nümayəndə Dahi Musabeh Dahi deyib.

Səhiyyə xidmətləri, davamlı, ətraf mühitin qorunmasından söhbət açan xarici nümayəndə söyləyib: "Bu istiqamətdə ən vacib məsələlərin həlli yolunu görmək üçün Azərbaycanda keçirilən COP29-da iştirak edirəm. Biz binalarımızı günəş sistemi və ətraf mühitə təsir etmədən enerjiyə sahib olmağın yeni yolu üçün şüşə günəş panelindən istifadə etməyi öyrəndik".

KAMRUZZAMAN: "COP29-da könüllülər xüsusilə seçilir"

"İlk dəfədir Bakım ziyarət edirəm. COP29 yüksək səviyyədə təşkil olunub".

Bunu Banqladeşdən ölkəmizə gələn nümayəndə Kamruzzaman deyib. Onun sözlərinə görə, COP29-da könüllülər xüsusi bacarıqları ilə seçilir.

"Bizim ölkəmizdə də ekoloji problemlər var. Bunun qarşısını almaq üçün bir sıra tədbirlər görməyə çalışırıq. Mübarizəni davam etdirmək üçün ağıllı gənclərə ehtiyacımız var. Məqsədimiz gənclərin bacarıqlarını inkişaf etdirmək, məşğulluq fəaliyyətini artırmaqdır", - deyərək Kamruzzaman əlavə edib.

Stefan AHLENBRUK: "Dünya heç vaxt ötənlik kimi quraqlıq keçirməyib"

"Qlobal miqyasda su axınına baxılsa, dünya heç vaxt ötənlik kimi quraqlıq keçirməyib".

"Report" xəbər verir ki, bunu Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Hava, İqlim və Su üzrə İxtisaslaşdırılmış Agentliyi - Ümumdünya Meteorologiya Təşkilatının (WMO) Hidrologiya, Su və Kriosfer proqramının rəhbəri Stefan Ahlenbruk COP29 çərçivəsində təşkil olunmuş "İqlim üçün su: Su məsələlərinin NDCs və NAPs-a inteqrasiyası" adlı tədbirdə bildirib.

"Yer kürəsinin təxminən yarısında su axını orta həddən aşağı və yaxud çox aşağı olub. Bu maraqlı məqamdır, çünki son 15 ayda demək olar ki, hər ay tem-

peratur rekordu qırılmış. Beləliklə, planetdə əvvəllər heç vaxt bu qədər isti olmayıb. Atmosferdəki bu istilik çayları qurudur. Həmçinin okeanlarda da rekord temperaturlara şahid olduq. Okeanlarda və atmosferdə yüksək temperatur daha çox ekstremal yağışa səbəb olub. Beləliklə, biz çox şiddətli daşqınlarla xarakterizə olunan bir il yaşadığımızı, - deyərək qeyd edib. Qonağın sözlərinə görə, yeraltı suların da həcmi normadan aşağı olub: "İqlim dəyişikliyi nəticəsində bütün dünyada buzlaqlar sürətlə azalır. Məsələn, son 2 il İsviçərə buzlaqlarının təxminən 10 faizi əriyib. Bu da global miqyasda gözlədiyimizdən daha sürətli ərimədir".

Devid TONQ: "Dayanıqlı enerji sistemlərinə keçidin sürətləndirilməsi zəruridir"

"Qalıq yanacaqlardan bərpaulunan enerji mənbələrinə keçid prosesi sürətləndirilməlidir". Bunu "Oil Change International" QHT-nin nümayəndəsi Devid Tonq mətbuat konfransında bildirib.

Onun sözlərinə görə, qalıq yanacaqlardan imtina artıq Yeni Kollektiv Komissiyə Hədəfi (NCQG) üzrə sənədin mətnində təsbit olunub, lakin proses sürətləndirilməlidir: "İqlim təsirinin azaldılması planında iddialı hədəflər yoxdur. Digər əsas danışıqlar sənədlərində tamamilə fərqli mövqelərin əks olunduğunu görürük və bu, bizi narahat edir".

D.Tonq xatırladı ki, ötən il Dubaydakı konfransda qəbul edilmiş qlobal qərar bərpaulunan enerji mənbələrindən istifadənin üç dəfə, enerji səmərəliliyinin iki dəfə artırılmasını və enerji sistemlərində qalıq yanacaqlardan imtinanı nəzərdə tutur: "Bu proses ötən il başa çatıb" deyərək ekspert qeyd edib ki, tərəflərin mövqelərindəki çağırışlar və fərqlərə baxmayaraq, dayanıqlı enerji sistemlərinə keçidin sürətləndirilməsi zəruridir.

Cemima NDZUKİ: "İqlim dəyişikliyi qadınların həyatına ciddi təsir göstərir"

"Qadınlar iqlim fəaliyyətinin ön sıralarındadır və şəffaf hesabatlarında təmsil olunmalıdır".

Bunu "UN Women"-in İqtisadi Hüquqların genişləndirilməsi Şöbəsinin rəhbəri Cemima Ndzuki "Gender Bərabərliyi Günü. Şəffaflıqda Gender Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası"nda çıxışı zamanı deyib.

Onun sözlərinə görə, iqlim dəyişikliyi qadınların həyatına ciddi təsir göstərir, lakin bu təsir çox vaxt cəmiyyətdən tənqidi təxminlərlə qarşılaşılır: "Proqnozlarımıza görə, ən pis iqlim ssenarisində 2050-ci ilə qədər iqlim dəyişikliyi 158 milyondan çox qadını yoxsulluğa sürükləyəcək və 236 milyon qadın üçün ərzaq təhlükəsizliyi problemlərini daha da ağırlaşdıracaq".

C.Ndzuki dünya birliyini gender bərabərliyi problemlərinə daha çox cəlb olunmağa və qadınların əsas vəzifələrdə təmsilçiliyinə diqqət yetirməyə çağırıb: "Bundan hər kəs faydalanacaq və qadınlar üçün də davamlı gələcəyi təmin edə biləcəyik".

Gianpiero NACCİ: "Hərtaclar "yaşıl enerji" keçidində region üçün dönüş nöqtəsidir"

"Bərpaulunan enerji sahəsində hərtacların təşkilatı region, dünya üçün prioritet məsələdir".

Bunu Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (EBRD) Yaşıl İqtisadiyyat və İqlim Fəaliyyəti komandasının direktoru Gianpiero Nacci COP29 çərçivəsində Azərbaycanda 100 MvT gücündə "Qobustan" Günəş-Elektrik Stansiyasının tikintisi üzrə ilk bərpaulunan enerji hərəcatının qalibinin elanı ilə bağlı keçirilən tədbirdə bildirib.

"Bu hərəcatın uğurlu keçirilməsi həm Azərbaycan, həm də region üçün "yaşıl enerji" keçidində dönüş nöqtəsidir. Bu, ölkədə və regionda imkanlar haqqında güclü siqnaldir, bərpaulunan enerjiyə yeni özəl investisiyalara həqiqətən inanmaq və iqlim hədəflərinə doğru irəliləmək deməkdir", - deyərək vurğulayıb.

G.Naccinin sözlərinə görə, bu hərəcat Azərbaycan hökumətinin bərpaulunan enerjiyə sərmayə qoyuluşu üçün necə şərait yarada biləcəyinin, daha dayanıqlı və diversifikasiya olunmuş enerji sektoruna keçidi təmin edə biləcəyinin çox yaxşı nümunəsidir: "Ümumiyyətlə, bərpaulunan enerji sahəsində hərtaclar region, dünya üçün prioritetdir və EBRD olaraq biz bunu həyata keçirmək üçün böyük resurslar ayırıraq. İnanırıq ki, hərtaclar təkcə bərpaulunan enerji investisiyalarını artırmaq üçün deyil, həm də özəl sektoru cəlb etmək, investisiya tempini sürətləndirmək üçün çox effektiv bir yoldur".

Giovanni DONATO: "Hazırkı geosiyasi sabitsizlik şəraitində Orta dəhliz əsas açar rolunu oynayır"

"Xüsusilə hazırkı geosiyasi sabitsizlik şəraitində Orta dəhliz əsas açar rolunu oynayır".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə İtaliya İnfrastruktur və Nəqliyyat Nazirliyinin diplomatik müşaviri Giovanni Donato COP29-da "Dayanıqlı Rəqəmsal Orta dəhliz və onun hüdüdlərindən kənar" mövzusunda nazirlərin iştirakı ilə keçirilən "dəyirmi masa"da çıxışı zamanı deyib.

"İnfrastrukturun dayanıqlığının, etibarlılığının gücləndirilməsi, rəqəmsal əlaqənin, məlumat mübadiləsinin təşviqi, inkişaf naminə regional əməkdaşlığın, tərəfdaşlığın dəstəklənməsi Avropa və Asiya arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsində əhəmiyyətli irəliləyişlərin əldə edilməsi əsas şərtlərdəndir", - deyərək İtaliya rəsmisi əlavə edib.

Onun sözlərinə görə, əsas məqsəd İtaliyanı Mərkəzi Asiya və Hind-Sakit Okean regionundan gələn məhsullar üçün Orta dəhliz vasitəsilə əsas limana və Avropaya giriş qapısına çevirməkdir.

COP29
Baku
Azerbaijan